

Verlag klankbordgroep veiligheid

Verlag | 20 maart 2023

In opdracht van

Gemeentebestuur Borsbeek
[Address organisation]

IDEA
CONSULT thinking ahead

member of

IDEAGROUP

Deze studie werd uitgevoerd door:

[Authors]

Jozef II-straat 40 B1
1000 Brussel

T: +32 2 282 17 10
info@ideaconsult.be

www.ideaconsult.be

DEEL 1

Verloop van de avond

1 / Doel en doelgroep

1.1. Doel

- ▶ Aftoetsen voorstellen m.b.t. veiligheid (politie, brandweer) met de brede bevolking.
 - Percepties capteren over veiligheid in Borsbeek en over veiligheid in Antwerpen.

- ▶ Informeren van de aanwezigen over:
 - Cijfers over criminaliteit
 - Stappen genomen door werkgroep: wat ligt vast, wat ligt nog open?

1.2. Doelgroep

De brede bevolking => politie en brandweer zijn niet de doelgroep voor deze avond, omdat er een afzonderlijk infomoment voor de medewerkers is.

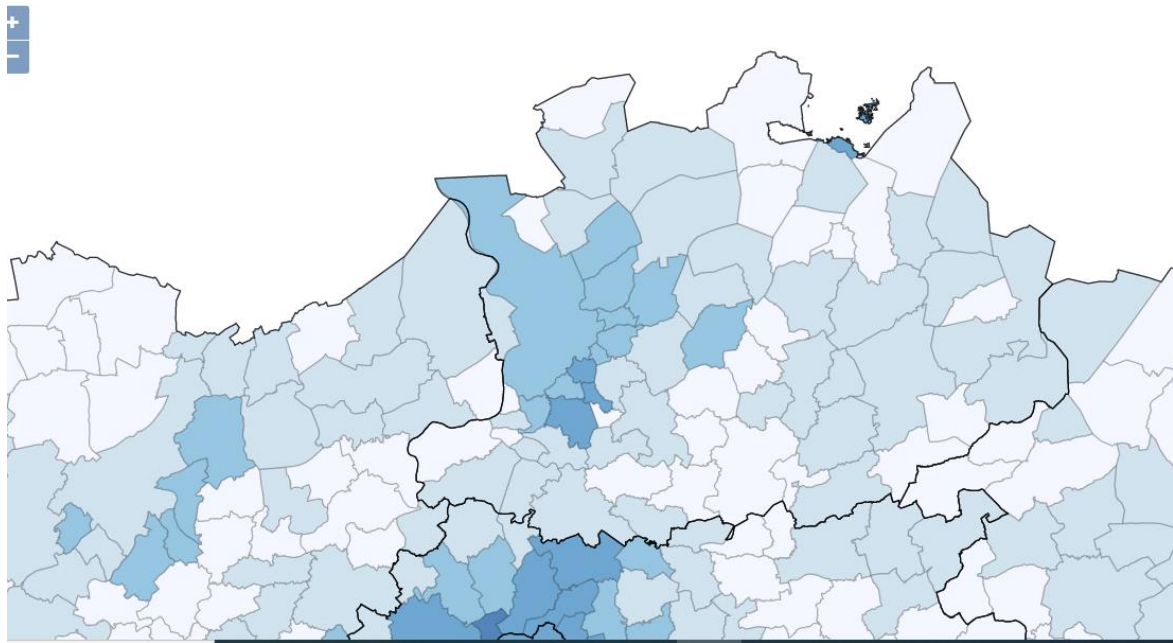
2 / Verslag tafel 1: bespreken van cijfers rond veiligheid

Idea Consult stelt enkele cijfers rond veiligheid voor. Daarna krijgen de burgers en de politici de kans om hierover te reflecteren.

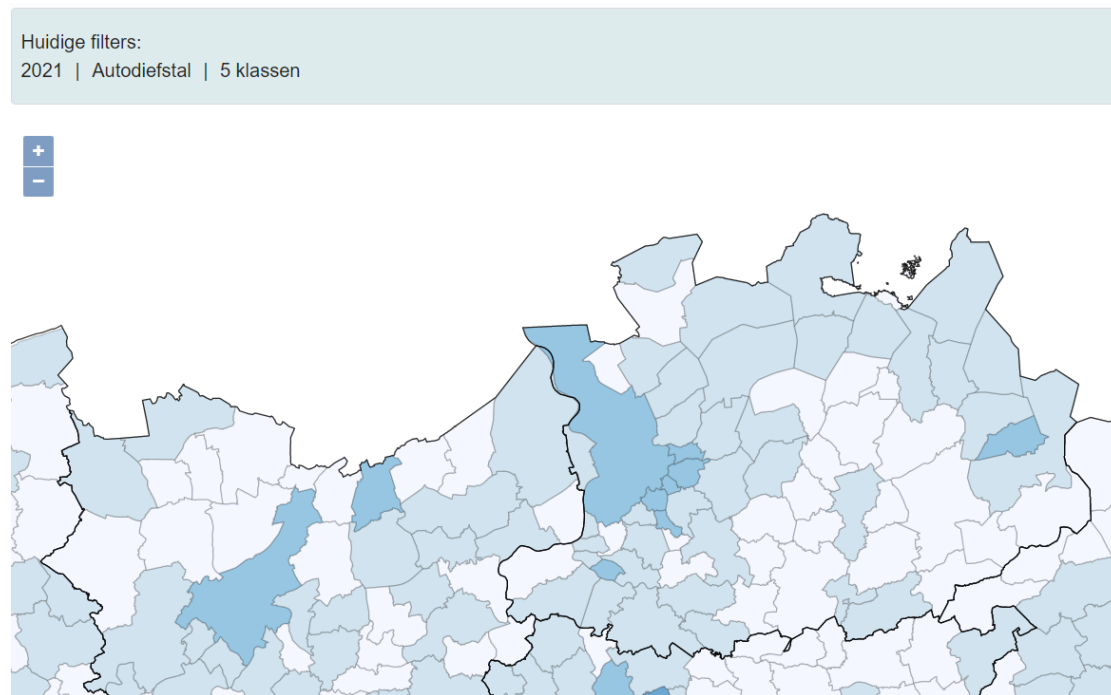
2.1. Gebruikte cijfers

Figuur 1: woninginbraken per 10.000 woonegelegenheden in 2021: Borsbeek (84,26 feiten per 10.000 woonegelegenheden) en Antwerpen (60,52 feiten per 10.000 woonegelegenheden). Borsbeek scoort dus hoger dan Antwerpen, maar beide zitten ze wel in dezelfde klasse. (politie.be)

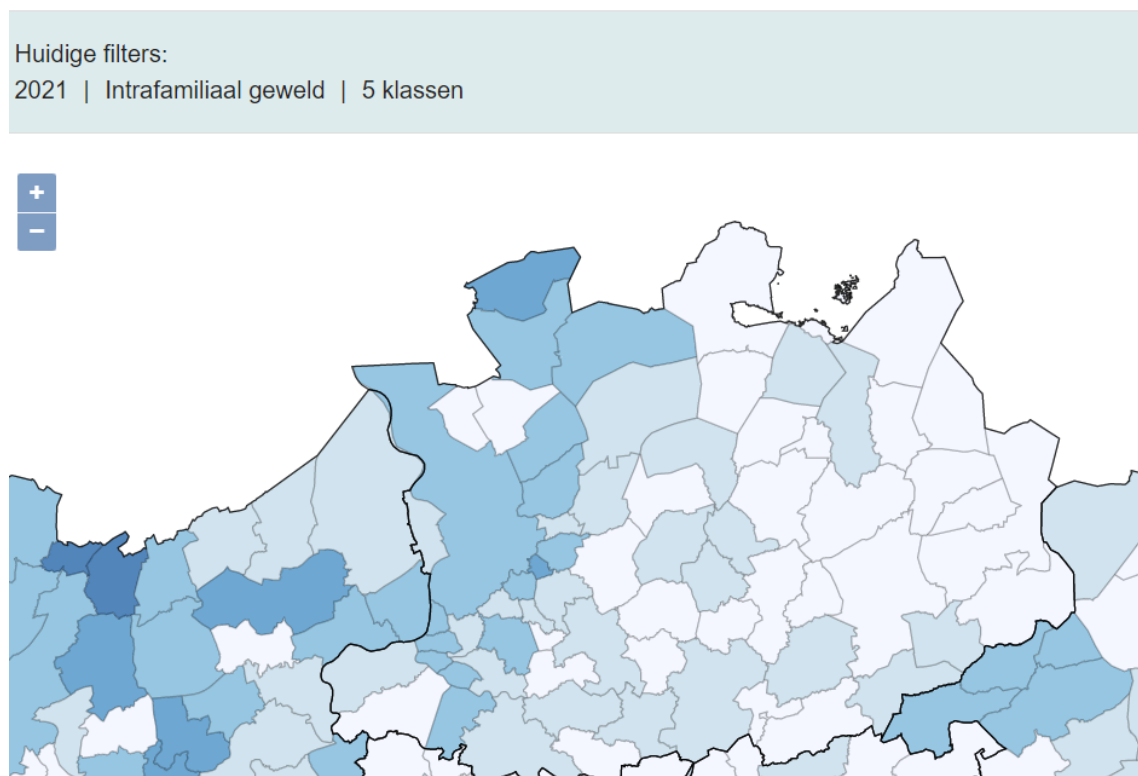
uidige filters:
021 | Woninginbraak (strikt) | 5 klassen

Figuur 2: aantal autodiefstallen per 10.000 auto's in 2021: Borsbeek (7,58 feiten), Antwerpen 9,78 feiten), beide in dezelfde klasse. (politie.be)

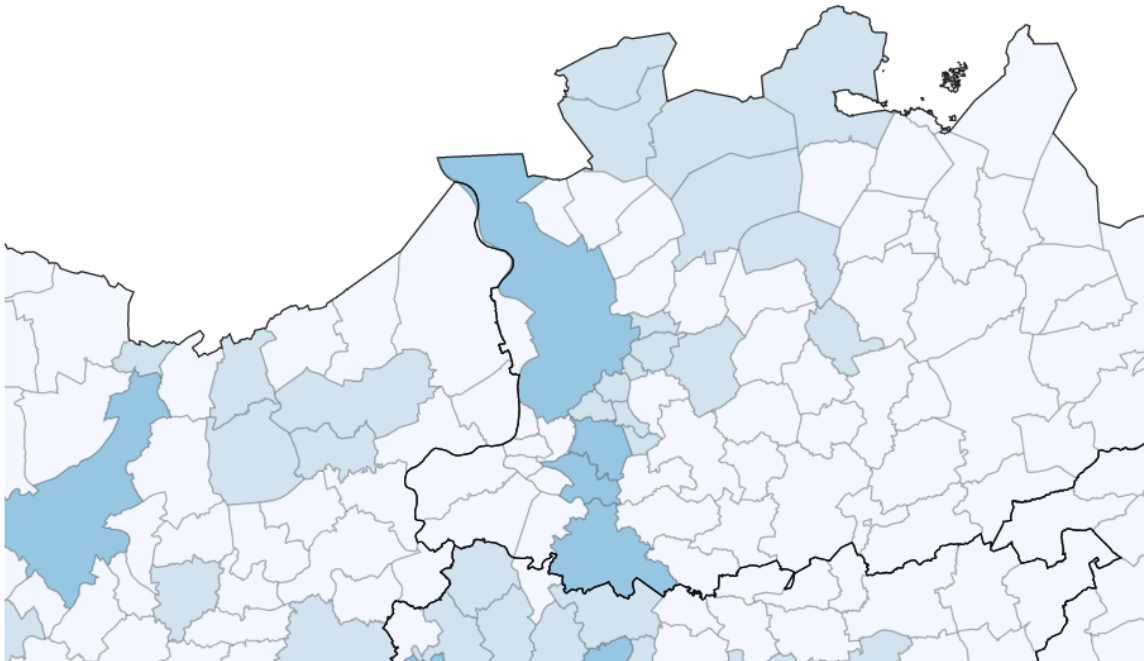
Figuur 3: intra familiaal geweld per 10.000 huishoudens in 2021: Borsbeek scoort zeer hoog en zit ook een klasse hoger dan Antwerpen (168,53 feiten), Antwerpen (114,21 feiten). (Let wel, hier kan volgens mij wel het effect spelen dat in Borsbeek men nog meer zijn of haar burens kent en sneller de politie belt bij vermoeden van intra familiaal geweld). (politie.be)

Figuur 4: diefstal uit of aan voertuig, per 10.000 auto's in 2021: Antwerpen scoort hier heel wat hoger dan Borsbeek en zit ook in een klasse hoger (67,47 feiten), Borsbeek (36,87 feiten). (politie.be)

Huidige filters:

2021 | Diefstal uit of aan voertuig | 5 klassen

Indicator	Borsbeek	Antwerpen	Vlaanderen	Gemeente n 10.000-20.000 inw.	Opmerkingen
Criminaliteitsgraad (2021) Aantal geregistreerde feiten per 1.000 inwoners	81,0	112,2	65,7	47,3	Opvallend dat Borsbeek zoveel hoger zit dan gemeenten van gelijkaardige grootte en ook een stuk boven het Vlaams gemiddelde scoort. Borsbeek ligt dicht bij het Antwerps cijfer dan bij het cijfer van gemeenten gelijkaardige grootte. (zie ook kaartje hieronder)
Buurthinder (2020) Aandeel inwoners dat afgelopen maand hinder in de buurt heeft	26%	26%	36%	38%	Opvallend dat in Borsbeek en Antwerpen een relatief klein aandeel van de inwoners aangeeft geen of

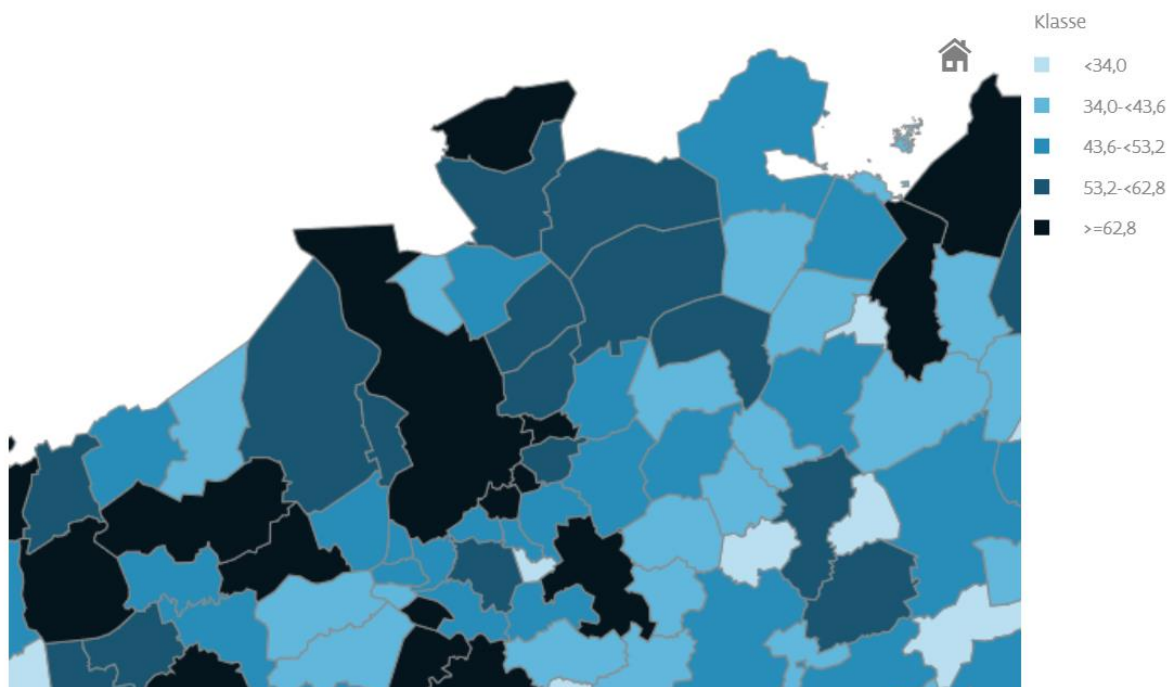

ondervonden. % geen of weinig					weinig buurthinder te hebben.
Onveiligheidsgevoel in de gemeente (2020) % vaak/altijd	5%	14%	7%	4%	Het onveiligheidsgevoel ligt in Antwerpen hoger dan in Borsbeek. Opvallend is wel dat uit de kaart hieronder blijkt dat de 5% van Borsbeek ook heel hoog is. Het gemiddelde verkleurt in dit geval omwille van uitschieters zoals Antwerpen, maar als we de scores van alle Vlaamse gemeenten in vijf klassen onderverdelen zien we dat Borsbeek in de hoogste klasse valt.
Vertrouwen in medemens (2020) % veel	22%	22%	26%	27%	In Antwerpen en Borsbeek geeft een relatief kleine groep aan dat zij veel vertrouwen hebben in de medemens. Op onderstaande kaart valt op dat ook voor deze indicator Antwerpen en Borsbeek weer samen in de meest extreme - in dit geval laagste - klasse onderverdeelt zitten.

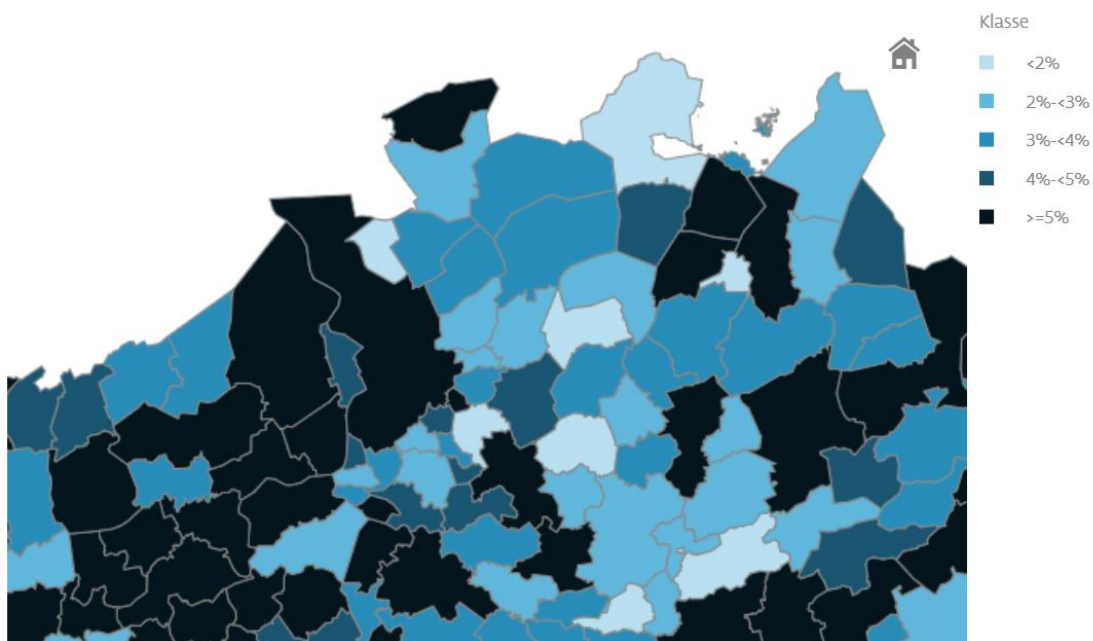
Criminaliteitsgraad (2021)

Aantal geregistreerde feiten, per 1.000 inwoners

Onveiligheidsgevoel in de gemeente (2020)

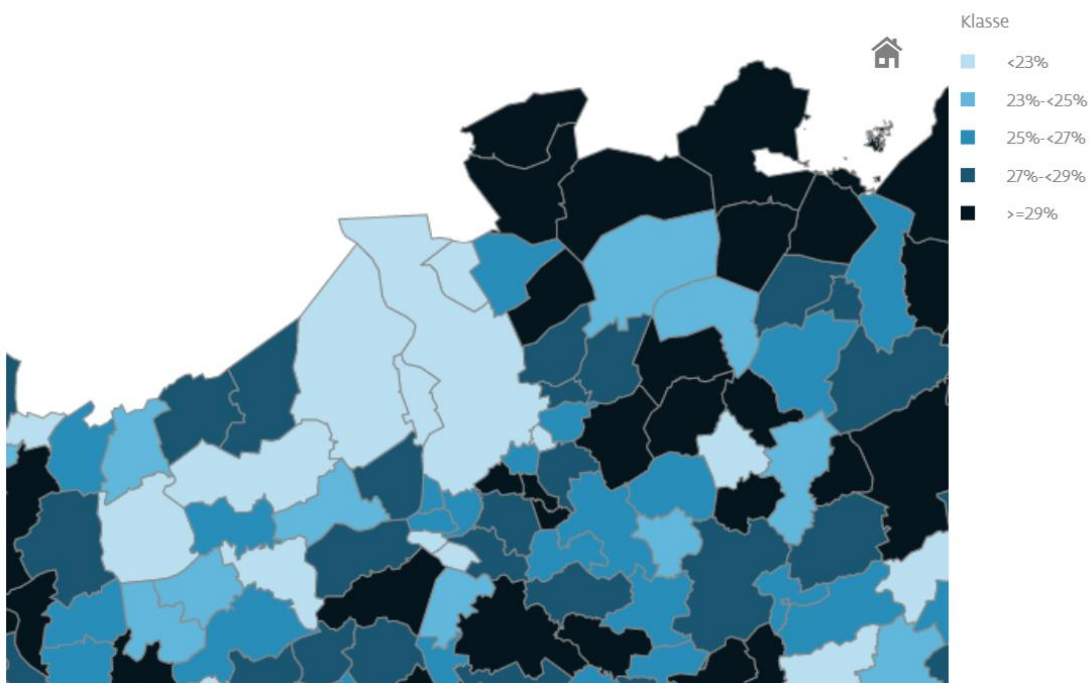
Aandeel inwoners dat zich vaak/altijd onveilig voelt in gemeente/stad, in procenten

Vertrouwen in medemens (2020)

Aandeel inwoners dat veel vertrouwen heeft in medemens, in procenten

2.2. Reflectie op de cijfers vanuit de politiek:

Veiligheid

De meeste deelnemers voelen zich eerder veilig tot zeer veilig.
Slechts één deelnemer voelt zich eerder onveilig, omwille van inbraken.

Problemen:

- algemene onveiligheid voor vrouwen die 's nachts alleen lopen.
Eerder veilig: ik woon landelijk, 's avonds wandel ik anders dan overdag, neem ik een andere fietsroute.
- Donkere hoeken in sommige straten

- Drukke baan, verkeers(on)veiligheid

De deelnemers duiden vooral de woonproblematiek en bevolkingsdichtheid als belangrijke factor voor problemen.

Hierbij dient men ook in rekening te nemen dat 1/3 van Borsbeek groen is, op 1/3 grote bevolkingsdichtheid.

Wat vind je belangrijk in dienstverlening van de politie:

- Snelheid in de procedures, smooth verloop
- Burgers moeten weten waar ze moeten zijn, welke procedure ze moeten volgen
- Bereikbaarheid, politiekantoor is (vaak) gesloten
- Vriendelijkheid.
- Vertrouwen
- Eens je in contact bent met de politie, ook verdere opvolging en communicatie
- Oplossingsgericht. Als je belt omdat er iets gebeurd is, dan verwacht je dat er snelle afwikkeling is
- Expertise.
- Genoeg tentakels naar andere organisaties (bv. slachtofferhulp, zorg, sociale diensten)
- Nabijheid
- Anonimiteit indien je dit vraagt als je melding komt doen
- Slachtofferbejegening.

De burgemeester duidt de deelname van Borsbeek aan de 'Family Justice center'.

2.3. Reflectie op de cijfers vanuit de burgers:

Hoe voelen burgers zich in Borsbeek?

Onveilig gevoel:

- Inbraken
- Overval / aanval op straat
- Weinig blauw op straat
- Bij oproep: correcte, snelle en goede werking
- Ouderenvereniging: beperkte mogelijkheden tot buiten komen omwille van de veiligheid. Gevoel van onveiligheid ook op openbaar vervoer
- Sluikstorten geeft een onveilig gevoel – afval op straat trekt meer afval aan
- Jeugdbendes voeden het gevoel van onveiligheid.

Niet bijzonder veilig:

- Tijd dat politie nodig heeft om ter plaatse te komen door ligging in Drabstraat te Mortsel
- Weinig blauw op straat
- 2 maten & gewichten bij de politie → tijdens spitsuren vaak geen politie te zien om controles uit te voeren

Veilig gevoel:

- BIN → goede info. Burgers stellen ook vast dat criminaliteit relatief laag ligt daar (Rosekapellewijk)
→ regelmatig blauw op straat
- Als burger aan Antwerpen denkt, geeft dit een onveiliger gevoel

Wat wordt als problematisch gezien en als katalysator voor onveilige gevoel

- Hoge bevolkingsdichtheid
- Minder goede woningen
- Armoede

Verwachtingen & vaststelling politie:

- Beleefd
- Snel handelen - kortdaat
- Serieus nemen van elke zaak – professionele houding
- Duidelijke info verschaffen – direct tot de hoofdzaak komen
- Betrokkenheid – menselijk en begripvol
- Snel ter plaatse zijn
- Bereikbaar zijn
- Correctheid/vriendelijkheid
- Omgang met verschillende etnische culturen

3 / Verslag tafel politie

3.1. Inleiding door de politie

De politie licht toe dat de zone Minos is samengesteld uit vijf gemeenten. De rechtspersoon valt uiteen door de mogelijke fusie van de gemeente Borsbeek, verandert, financieel moet er ook een herverdeling gebeuren.

Andere gemeenten zullen mogelijk meer moeten betalen voor kleinere oppervlakte terwijl er nu een tendens is naar schaalvergroting.

Taken van de federale en lokale politie liggen anders. De lokale politie heeft 7 belangrijke taken. Hiervoor zijn in de huidige zone 185 politiemensen beschikbaar (6 mensen in Borsbeek – nabijheidspolitie)

1. Interventie
2. Onthaal (niet dringende 1^e lijnshulp)
3. Openbare orde
4. Slachtofferzorg
5. Verkeershandhaving
6. Lokale recherche
7. Wijkpolitie = nabijheidspolitie = wijkondersteuningsteams

Logischerwijs brengt dit met zich mee dat er slechts een beperkt aantal openingsuren beschikbaar zijn voor een lokaal kantoor. Meer openingsuren wil zeggen dat de nabijheidspolitie minder op het terrein zou zijn. Er werd gekozen om wijkagenten meer op terrein in te zetten ten koste van openingsuren. Let wel er is steeds politie

beschikbaar voor dringende politiehulp maar dus minder voor niet dringende politiehulp. Deze keuze wordt door politie gemaakt en staat los van de gemeente of een mogelijke fusie.

Wijkpolitie in Antwerpen is even goed uitgebouwd als in de zone Minos. Wat de toekomst juist gaat brengen is op dit moment nog niet duidelijk en daar kan dus ook niet veel over gezegd worden. Hoe de politie in de toekomst gaat georganiseerd worden is bovenlokaal en staat dus los van een mogelijke fusie tussen de Stad Antwerpen en het district Borsbeek.

3.2. Vragen vanuit de politiek

Wordt de dienstverlening na de fusie slechter?

Antwoord: zeker niet slechter. Antwerpen is er zeker niet op achteruit gegaan. Dienstverlening is wel anders, andere accenten.

Voorbeeld; woonstcontroles in Antwerpen gebeuren met ipads, er wordt meer ingezet op digitalisering.

Politie wordt vaak verengd tot nabijheidspolitie maar het korps te Antwerpen is zeer uitgebreid, momenteel 185 agenten, sterke uitgewerkte lokale recherche en gespecialiseerde afdelingen (gespecialiseerd personeel en gespecialiseerd materiaal; bv. leefmilieu, haven)

Minos heeft met Antwerpen **gemeenschappelijk doelstelling**: dienstverlening is prioritair.

Wat met de huidige Borsbeekse politiemensen?

De keuze ligt bij de mensen zelf of ze overstap doen, iedereen mag kiezen. De meesten gaan bij Minos blijven.

Wie voor Minos kiest, zal wellicht in de regio Borsbeek kunnen verderwerken.

De kennis die de Borsbeekse politiemensen hebben zal zeker nog worden overgedragen naar Antwerpen.

Hoe werkt politie Antwerpen?

Alle interventies komen binnen op één centrale.

De patrouilles rijden rond en komen niet per se vanuit één locatie.

Binnenkort wordt het gebouw Borsbeekbrug in gebruik genomen, vandaar uit is men zeer snel in Borsbeek.

Reactie raadsleden:

- We moeten er aandacht voor hebben om ons goed te informeren over de wijze waarop de politie te Antwerpen functioneert, en niet af te gaan op vage info die door één persoon wordt geuit.

- Borsbeek zal met een totaal anders kops zitten, vroeger kende je de wijkagenten, nu is dat verleden tijd.

Toekomst Minos?

Er moeten minder mensen zijn in alle andere afdelingen, niet alleen in de nabijheidspolitie.

Minos moet rekening houden met proportionele daling van al het personeel.

Burgemeester: gevoelsmatige reactie is dat het een jammerlijk gevolg is van de fusie dat men moet veranderen

van zone.

We weten hoe goed Minos werkt, maar men moet het totaalplaatje zien, alle voor- en nadelen van de fusie. In huidige situatie hebben de vier andere gemeenten geen zeggenschap in wat er gebeurt ingeval van fusie; binnennlandse zaken zal nog een en ander moeten uitwerken.

Er staat vast dat men voor de werking van het commissariaat de andere gemeenten niet extra wil belasten, dient financieel geregeld te worden (ism Antwerpen).

Er volgt een algemeen gesprek over de toekomstplannen ivm vergroting van politiezones. Alles hangt af van de schaalgrootte die men zal eisen (bv. om te oordelen of fusie Minos-Hekla voldoende schaalgrootte oplevert).

Politie voorziet dat Minos binnen tien jaar in een heel ander landschap zal zitten.

Fusie Minos- PZ Antwerpen? Antwerpen hecht heel veel belang aan het feit dat ze een ééngemeentezone is.

De burgemeester duidt dat in 2018 informeel is geprobeerd om een fusie te realiseren met de Minos-gemeenten, maar de collega's waren hier niet toe geneigd.

3.3. Vragen vanuit de burgers

Bezorgdheden bij burgers:

- Van waar zal de politie moeten komen?
- Snel ter plaatse?
- Vertrouwdheid met de wijkagenten?
- Bij aanpassing korps zal stuk kennis verloren gaan omtrent de probleemgevallen....
- Borsbeek centraal in Minos, hoe zal dit werken?
- Er wordt opgemerkt dat het nu niet meer duidelijk is (in tegenstelling tot vroeger) wie de wijkagent is.
- Toename van onveiligheid in Borsbeek
- Specifieke vraag van de voorzitter van Bewora (probleem met de veiligheid in bedrijvenpark)
- Wat met GAS boetes, zullen deze naar boven gaan?

Politie stelt gerust dat korps van Antwerpen een prima werking en meer middelen/fondsen heeft om de veiligheid te garanderen. Dit zal zich allicht ook op het terrein vertalen in een 'betere' dienstverlening.

Mogelijk zullen de wijkagenten veranderen aangezien de politie van Minos mag kiezen of ze overstappen naar Antwerpen of bij Minos blijven.

Dienstverlening zal gegarandeerd blijven.

Burgers vinden het jammer dat politie Antwerpen niet aanwezig is op deze klankbordgroep.

Er wordt geduid dat omwille van de terroristische dreigingen die ook in België plaatsvinden er vanuit het korps is gekozen om de politie (de persoon achter het uniform) niet langer zichtbaar te maken. Tijdens de voorbije dreigingen werd politie ook geïsoleerd en dus moet er voorzichtiger met identiteit worden omgesprongen. Echter op de website van de politie kan je steeds de naam van de verantwoordelijke politieagent opzoeken?

Wat betreft het gevoel van toename van onveiligheid is het belangrijk om te weten dat mensen onmiddellijk contact moeten opnemen met de politie. Er rijden minstens 3 patrouilles rond op het grondgebied dat nu onder Minos valt. Het aantal patrouilles wordt berekend op basis van het aantal interventies die in die zone plaatsvinden. Indien nodig wordt ook de federale politie ingeschakeld. Zij werken op basis van prioriteitscodes.

GAS boetes verschillen inderdaad tussen Antwerpen en Borsbeek maar het is belangrijk om te begrijpen dat indien je geen overtredingen doet, er ook geen GAS boetes worden uitgeschreven. Voor de modale burger is hier dus eigenlijk geen effect.

4 / Brandweer

4.1. Inleiding door de brandweer

De brandweer houdt er rekening mee dat onafhankelijk van de huidige beweging er sprake zal zijn van verandering. We zien nu al bewegingen over gemeentegrenzen heen, zones die worden herschikt en dus de huidige oefening heeft absoluut een meerwaarde naar de toekomst toe. Dus of dit nu over een fusie met de Stad Antwerpen gaat of niet wij bekijken de oefening die nu gebeurt als een klaarstomen voor de toekomst. De brandweerpost in Borsbeek zal blijven. De twee zones van de brandweerkorpsen werken op dit ogenblik ook reeds samen dus in praktijk zal er weinig veranderen. Brandweer werkt grensoverschrijdend → degene die snelst ter plaatse kan zijn komt!

Er zijn op dit ogenblik een aantal brandweermannen die voltijds in dienst zijn in Antwerpen maar dit ook als vrijwilliger meewerken in het vrijwillige brandweerkorps in Borsbeek.

We weten dat alles voorwaardelijk is, we spreken alsof het doorgaat, dit is werkmethode van de brandweer.

Het werk zal niet voor niets zijn, want zelfs als deze fusie niet doorgaat, zullen er wellicht nog andere fusies zijn. De Borsbeekse brandweermannen worden al sinds december geïnformeerd en gehoord.

Kernboodschap is: de brandweer blijft de brandweer, de post blijft waar hij is, de brandweer blijft nabij. De brandweer engageert zich om op 31 december '24 niet in een situatie terecht te komen dat men in een vacuüm komt.

'Je geeft ons nu een probleem en we lossen dat nu op: is met vrijwilligers zo en ook zo met beroepsmensen.'

Wat verandert wel, welke zijn de voornaamste verschillen?

- BZ Antwerpen werkt met een heel ander systeem, heeft een andere manier van werken, andere reglementen.
- Informatica is niet identiek.
- Manier waarop men wordt opgeroepen is verschillend (vrijwilligers zitten op hun werk, of thuis als ze worden opgeroepen)

Er is zeer geregeld overleg tussen de beide korpsen.

Dirk en Tom kennen het vrijwilligersleven; veranderingstraject gebeurt in samenspraak met vakbonden. Ook Antwerpen is bezig met het veranderingstraject. Er zijn plaatsbezoeken geweest in de kazerne om te zien wat er moet veranderen.

Men houdt rekening met kinderziekten, het is een leerproces dat bijgesteld zal moeten worden.

Vrijwilligerskorps/beroepskorps

Beide blijven strikt gescheiden: de vrijwilligers blijven vrijwilligers in Borsbeek, de beroepsmensen blijven in Antwerpen.

Er is meer dat de beide korpsen bindt dan wat hen scheidt.

In dit verhaal blijft de burger altijd centraal.

Er zijn een aantal individuele situaties die moeten opgelost worden.

Na de fusie zal wie beroeps in Antwerpen is en vrijwilliger in Borsbeek, enkel beroeps zijn. Beiden kunnen niet gemixt worden. Heeft financieel gevolg voor betrokkenen.

Ook vragen ivm personen die verschillende graden hebben als beroeps en vrijwilliger.

In mei komt er een nieuwe gespreksronde, om open en eerlijk vragen beluisteren.

Samenwerking

De zonecommandanten werken nu al samen, er is samenwerking bv. rond gevaarlijke producten. De korpsen werken nu reeds complementair, vrijwilligerskorps kan aangetrokken worden voor verhoging capaciteit op piekmomenten.

Antwerpen heeft dan weer veel kennis en expertise in specifieke domeinen, bv. in industrie en gevaarlijke stoffen.

Er wordt een voorbeeld gegeven van een brand, twee weken geleden, te Borsbeek. De eerste wagen die aankwam was vanuit Antwerpen. Niemand kijkt hier nog van op, we zijn dat gewoon.

Brandweerposten vullen elkaar. In de noodcentrale kijkt men wie eerst kan komen, is volledig computergestuurd, met als resultaat dat de brandweezorg volledig geborgd is, naar burger toe verandert er eigenlijk niets.

4.2. Vragen vanuit de politiek

Wat omhelst de huidige Zone Rand?

Het betreft de oostelijke rand van Kontich tot in Essen, langs Zandhoven, Malle richting Brecht, de zone is geografisch zeer uitgebreid.

Landelijk en ook verstedelijkt.

Hoe positioneren de brandweerlieden zich?

De brandweer neemt geen standpunt in. Ze zijn niet voor of tegen, onder het motto: we zorgen voor ons mensen en voor de burgers. Het korps wil ervoor zorgen dat de brandweermannen zich thuis voelen waar ze ook terecht komen.

Hoe gaat dit verder?

Er is nu een nieuwe datum geprikt, opnieuw gaat men in gesprek.

De brandweermannen worden niet belast met de financiële oefening: er moet bv. nu opgelijst is wat geïnvesteerd is en hoe dit zal verrekend worden.

Het is de wederzijdse wens om tot een overeenkomst te komen.

En de brandweerlieden?

Natuurlijk zijn mensen ongerust.

Er zijn accentverschillen over de invulling van training en oefeningen, hierover zijn veel vragen.

In Antwerpen is er een specifiek protocol ivm hoogbouw, brandweer Borsbeek kan niet in de eerste 'trein' ingeschakeld worden, gezien zij niet over deze specialisatie beschikken en komen pas in een volgende fase helpen.

Na opleiding zou dit wel kunnen.

Sommige Borsbeekse brandweelrui zijn mee gaan oefenen in de kathedraal.

Expertise wordt in stapjes opgebouwd. Omgekeerd worden de mensen van Antwerpen opgeleid om om te gaan met hulp van buitenaf.

Brandweerpost Borsbeek

Antwerpen wil een volwaardige post, eigenlijk bepalen de vrijwilligers te Borsbeek of de post te Borsbeek blijft werken.

Antwerpen zal geen extra beroepsmensen aanwerven om de post te redden, er zal geen gemengde groep zijn.

Buiten de vier mensen die (ook) beroeps zijn te Antwerpen (en die beide statuten niet meer zullen combineren) wordt de huidige situatie bestendigd.

Deze vier mensen spelen wel een belangrijke rol, zij kunnen de binding maken, ze kennen beide groepen.

Het is niet mogelijk in te schatten of er na de fusie meer of minder interventies zullen zijn voor de Borsbeekse brandweer. Nu rijdt de Borsbeekse brandweer meer uit buiten dan binnen Borsbeek.

Hoe gaat zone Rand na 2025 werken?

Hier wordt niet verder op ingegaan op deze sessie.

Hoe hebben brandweermensen de Antwerpse fusie in 1976-77 beleefd?

Ze zijn nu allemaal op pensioen. Destijds zijn vrijwilligers (bv. te Deurne) verplicht beroeps geworden, ze moesten examen doen. De integratie in de stad is niet zo goed verlopen. Een aantal jaren geleden was de samenwerking met vrijwilligers niet goed gepercipieerd, nu is er een heel andere manier van denken.

In korps Antwerpen zijn 70 of 80% ook vrijwilliger in andere gemeenten.

In 1976 waren er nog geen zones.

4.3. Vragen vanuit de burgers

Wat zal er veranderen?

Na fusie: weinig verandering voor de burger, snelheid & werking wordt gegarandeerd.

Veranderingen na fusie:

- Vooral voor personeel → vrijwilligers blijven in Borsbeek! Borsbeek zal mogelijk 1ste kazerne met vrijwillige brandweermannen worden in Antwerpen!
- Goede infrastructuur blijft gegarandeerd!
- Brandweer zone Rand zal komende 2 jaar nog blijven vrijwilligers aantrekken, ook voor Borsbeek
- Alle dienstverlening blijft gegarandeerd, mogelijk andere tarieven.
- Veiligheid bij luchthaven ligt bij beide zones
- Investerings gaan gewoon door zowel naar personeel als naar locatie. De post in Borsbeek blijft een volwaardige post. Op dit ogenblik is het de brandweerzone Rand die investeert, naar de toekomst toe zal dat dan eventueel de Stad Antwerpen zijn. Op dit moment doet de gemeente zijn bijdrage naar de brandweerzone Rand.

Gaat de kazerne van Deurne weg?

Het is een misvatting dat de kazerne Deurne zou verdwijnen, deze zal verbouwd worden maar gaat niet weg.

Voor sommige zaken moet men betalen. Merk je verschillen tussen Antwerpen en Borsbeek?

Naast de reguliere interventie heeft de brandweer ook nog betalende oproepen. Er zijn inderdaad verschillen tussen de retributies van de Stad Antwerpen en het lokaal bestuur Borsbeek. De retributies worden per zone vastgelegd. Indien de fusie doorgaat zal Antwerpen deze retributies bepalen. Voor sommige zaken zal een aanvraag goedkoper zijn voor andere zaken duurder dat valt te bekijken naar de toekomst toe. Men moet in gedachte houden dat de brandweer geen klusjesdienst is en dat deze retributies voornamelijk worden gedreven vanuit de beschikbaarheid van de diensten.

